

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžp/20/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012211036
Dátum vydania rozhodnutia:	03.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1012211036.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a zo sudcov JUDr. Jany Zemkovej PhD. a JUDr. Gabriely Gerdovej v právnej veci žalobcu: 1/ Ing. Q. J., bytom D. XXX XX Q., žalobkyne: 2/ L. J., bytom D., XXX XX . Q., obaja zast. advokátkou: JUDr. Ružena Bubenčíková, so sídlom Kollárova 8, 917 02 Trnava, proti žalovanému: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Slobody 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava, za účasti ďalších účastníkov: 1/ D. G., bytom H., XXX XX Q., 2/ P. G., bytom tamtiež, obaja zast.: JUDr. Katarína Bajová, so sídlom Hlavná 25, Trnava, 3/ Mesto Trnava, Hlavná 1, 917 01, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 20357/2012/2962SV/z.51297/Pi zo dňa 18.09.2012, v konaní o odvolaní žalovaného a ďalších účastníkov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S 2301/2012-69 zo dňa 10.05.2013, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/2301/2012-69 zo dňa 10.05.2013 m e n í tak, že žalobu z a m i e t a.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. zrušil rozhodnutie žalovaného č. 20357/2012/2962SV/z.51297/Pi zo dňa 18.09.2012, ktorým žalovaný ako odvolací správny orgán na základe odvolania bezpodielových spoluvlastníkov vyvlastňovanej nehnuteľnosti, ďalších účastníkov 1/ D. G. a 2/ P. G., obaja bytom H., XXX XX Q. podľa 59 ods. 2 Správneho poriadku zrušil rozhodnutie Krajského stavebného úradu v Trnave, odboru stavebného poriadku č. KSÚ-OSP-2012/00439/P1 zo dňa 30.05.2012 pre porušenie § 108 ods. 2 písm. f) a ods. 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a § 17 zákona č. 135/1961Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a návrh žalobcov Ing. Q. J. 1/ a 2/ L. J. na vyvlastnenie zo dňa 20.03.2012 zamietol. Krajský súd súčasne vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie a uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania vo výške 919,74 €.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že nezistil nedostatok aktívnej legitimácie žalobcov 1/ a 2/ na vyvlastnení. Zákon č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon) v platnom znení výslovne v § 112 ods. 2 uvádza, že vyvlastňovacie konanie sa môže začať aj na návrh fyzickej osoby. Nie je prekážkou, že navrhovateľom je fyzická osoba. Rozhodujúce je, či navrhovateľ preukáže podmienky vyvlastnenia uvedené v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR.

K otázke existencie verejného záujmu a charakteru vyvlastňovanej stavby krajský súd uviedol, že zhodne so žalobcami 1/ a 2/ poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Sžp/12/2011 zo dňa 23.11.2011, ktorý v obdobnej veci týkajúcej sa stavby miestnej komunikácie - cesty „B“ MOK 3,75/30 v Trnave rozhodol tak, že zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 S/302/2010 zo dňa 16.02.2011 a rozhodnutie žalovaného zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd SR dospel okrem iného k právnenému záveru, že „časť Mudroňovej ulice, Trnava má charakter miestnej komunikácie. Už samotný výrok rozhodnutia o umiestnení stavby dostatočne garantuje charakter navrhovanej komunikácie. Stavebný zákon ani cestný zákon vo svojich ustanoveniach nevyžadujú ako podmienku vydania územného rozhodnutia preukázanie hmotnej participácie obce na výstavbe miestnej komunikácie.“ Krajský súd poukazuje na to, že v tomto konkrétnom prípade žalobcovia 1/ a 2/ dostatočne preukázali, a to územným rozhodnutím, ďalej uznesením Mestského zastupiteľstva č. 336 a zmluvou o budúcej kúpnej zmluve verejný záujem a charakter pozemnej komunikácie. Ide o komunikáciu miestnu. Je nesporné, že po kolaudácii dôjde k prevodu vlastníctva k vyvlastnenej stavbe na Mesto Trnava. Uvedený postup je podľa názoru krajského súdu v súlade s § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona a § 108 ods. 3 stavebného zákona.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaný a ďalší účastníci 1/ a 2/. Žalobcovia 1/ a 2/ podali odvolanie proti výroku o trovách konania a namietali výšku priznanej náhrady trov, ktoré vyúčtovali vo 1.571,84 €.

Žalovaný v odvolaní zo dňa 28.06.2013 namietal, že krajský súd podľa odôvodnenia rozsudku nesprávne právne posúdil vec a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď uviedol, že žalobcovia preukázali verejný záujem. Krajský súd nesprávne vyhodnotil, že v prípade žalobcov má ísť o účel vyvlastnenia pre miestnu komunikáciu. Súd nebral do úvahy rozdiel medzi aplikáciou § 108 ods. 2 písm. f) zákona č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého možno vyvlastniť len vo verejnom záujme pre výstavbu a správu diaľnic, ciest a miestnych komunikácií vrátane zriadenia ich ochranných pásiem podľa osobitných predpisov na jednej strane a aplikáciou ustanovenia § 108 ods. 2 písm. a) stavebného zákona na strane druhej, keď možno vyvlastniť len vo verejnom záujme pre verejnoprospešné stavby podľa územnoplánovacej dokumentácie. Súd vo svojom rozsudku nerozlíšil, či ide o verejnoprospešnú stavbu alebo miestnu komunikáciu, tieto dva pojmy mylne spojil do jedného. Pokiaľ by šlo o miestnu komunikáciu na podanie návrhu na vyvlastnenie by bola príslušná obec, keďže miestna komunikácia patrí podľa § 2 ods. 3 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“) do vlastníctva obce.

Žalovaný namietal, že žalobcovia 1/ a 2/ ako navrhovatelia vyvlastnenia žiadali nadobudnutie výlučného vlastníckeho práva k vyvlastňovanej nehnuteľnosti pre seba. V tomto konkrétnom prípade by teda prešlo vlastnícke právo k dotknutým nehnuteľnostiam na fyzické osoby (žalobcov) a nie na obec. Nie je preto relevantné aké zmluvy žalobcovia predložili o budúcom usporiadaní vlastníckych vzťahov, relevantný je právny vzťah v čase vyvlastnenia.

Ďalší účastníci 1/ a 2/ ako vlastníci vyvlastňovaného pozemku v odvolaní zo dňa 27.06.2013 v zastúpení advokátkou žiadali, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a návrh žalobcov zamietol.

Namietali, že žalobcovia 1/ a 2/ sa rozhodli, že nebudú budovať prepojovaciu komunikáciu medzi ulicami P. Mudroňa a M. Hella tak, ako to predpokladá územný plán a územné rozhodnutie, ale vybudujú komunikáciu vedúcu k štyrom pozemkom v ich vlastníctve ukončenú otočom, tzv. „slepú ulicu“. Dňa

13.06.2012 žalobcovia podali žiadosť o stavebné povolenie na komunikáciu A MOK 3,75/30. Projektovú dokumentáciu k žiadosti spracovala spoločnosť Pro Via v máji 2012. Trasa komunikácie vo vypracovanom projekte sa výrazne líši od trasy schválenej v pôvodnom územnom rozhodnutí (č. OŠaŽP/24221-15708/08/Jč z 25.04.2008), pretože nejde o prepojavaciu komunikáciu ako predpokladá územné rozhodnutie a územný plán, ale o „slepú“ ulicu ukončenú otočom.

Rovnako zmluva o budúcej zmluve č. 849/2012 z 27.08.2013 medzi žalobcami 1/ a 2/ a JUDr. I. G. s manželkou a JUDr. S. T. ako budúcimi predávajúcimi na strane jednej a mestom Trnava ako budúcim kupujúcim vychádza z dokumentácie pre stavebné povolenie vypracovanej spoločnosťou ProVia s.r.o. v máji 2012, teda zo zmeneného projektu, ktorý je odlišný od pôvodného územného rozhodnutia. Vyplyva to z článku 1.5. Zmluvy, v ktorom sa uvádza: „žalobcovia budú realizovať stavbu „Miestna komunikácia - cesta „A“ MOK 3,75/30“ podľa dokumentácie pre stavebné povolenie vypracovanej spoločnosťou ProVia s.r.o. v máji 2012“.

Vlastníci pozemku vo vyvlastňovacom konaní vzniesli námietku nedostatku aktívnej legítimácie manželov Ing. Q. J. a L. J., obaja bytom U, Q., na podanie návrhu na vyvlastnenie dotknutého pozemku. Manželia J. sú súkromnými investormi miestnej komunikácii, ktorá by mala viesť k ich budúcemu domu ako prístupová slepá ulica - cesta. Krajský súd k tejto námietke v rozsudku uviedol, že fyzická osoba nie je prekážkou vyvlastnenia. Dôležité je, či preukáže podmienky vyvlastnenia. Pokiaľ ide o následný prevod vyvlastnených pozemkov z navrhovateľov na Mesto Trnava ako následného správcu komunikácie tento vôbec nie je istý a predmet prevodu (v predloženej zmluve o budúcej zmluve) je v rozpore s pôvodným územným plánom.

Ak by žalobcovia ako súkromné fyzické osoby vyvlastnili pozemok do svojho súkromného vlastníctva a následne by nepreviedli pozemky pod komunikáciou, ktorý pozemok je predmetom vyvlastnenia, ale by previedli iba vlastníctvo k samotnej stavbe -komunikácii, nebolo by možné akýmkoľvek právnym prostriedkom prinútiť navrhovateľov vyvlastnenia, aby tento prevod uskutočnili.

Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení zo dňa 23.07.2013 navrhovali, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Súd dôkazy vyhodnotil správne a dospel k správne právnemu názoru, keď konštatoval, že na vyvlastnení je preukázaný verejný záujem a je daná ich aktívna legítimácia na základe § 112 ods. 2 stavebného zákona.

Prepojovacia komunikácia (cesta „A“ MOK 3,75/30) je spojnicou medzi ulicou Pavla Mudroňa a ulicou M. Hella v Trnave. Táto po jej výstavbe bude prístupovou komunikáciou na zatiaľ neosídlené sídlisko rodinných domov Pekné pole 1. etapa. Urbanistická štúdia, ktorá spodrobňuje územný plán Mesta Trnava, bola schválená s prepojavacími komunikáciami a tieto sa považujú z hľadiska územnoplánovacieho za verejnoprospešné stavby. Komunikácie budú spájať dve paralelné komunikácie Mudroňova a Hellova, čo je z hľadiska logiky obsluhy územia a radenia objektov vo vnútri územia (medzi Mudroňovou a Hellovou) zo strany mesta prioritné. Toto sa konštatuje v liste Mesta Trnava OÚRaK-2636/2/Pš zo dňa 08.08.2002, ktorý sa nachádza v súdnom spise.

Vlastníci vyvlastňovaného pozemku manželia G. už pri kúpe predmetného pozemku boli uzročení s tým, že na predmetnom pozemku, t.j. parc. KN č. XXXX/XX. k.ú. Q. bude umiestnená miestna komunikácia, a to na podklade územného plánu Mesta Trnava. Uvedená skutočnosť im bola známa aj z územného rozhodnutia, ktorým bola umiestnená stavba ich rodinného domu, v ktorom rozhodnutí bolo uvedené, že manželia G. sú povinní rešpektovať funkčne priestorové usporiadanie podľa územného plánu Mesta Trnava, t.j. boli povinní rešpektovať stavbu miestnej komunikácie - cesty „A“ MOK.

Ďalší účastník 3/ Mesto Trnava vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného a vo vyjadrení k odvolaniam ďalších účastníkov 1/ a 2/ navrhoval, aby najvyšší súd ako odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Stotožnil sa s odôvodnením krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta

prvá O.s.p.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), pričom deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. v spojení s § 220 O.s.p. zmenil tak, že podľa § 250j ods. 1 O.s.p. žalobu zamietol.

Preskúmaním veci senát najvyššieho súdu zistil v konaní existenciu zásadnej právnej otázky, doteraz nejudikovanej, aktívnej legitimácie subjektu na podanie návrhu na vyvlastnenie pre zákonnom vymedzený účel vyvlastnenia - výstavba miestnej komunikácie podľa § 108 ods. 1 písm. f) stavebného zákona.

Vyvlastnenie je zásahom do nedotknuteľnosti vlastníctva. Ako výnimka z pravidla musí byť vykladaná v súlade s dikciou zákona.

Podľa § 112 ods. 2 prvá veta zák. č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon) v znení neskorších zmien a doplnkov vyvlastňovacie konanie sa začína na návrh orgánu štátnej správy, právnickej alebo fyzickej osoby, ktorá má predmet vyvlastnenia využiť na účel, na ktorý sa vyvlastňuje.

Podľa ustanovenia § 112 ods. 2 ide o návrhové konanie. Navrhovateľ však súčasne musí byť aktívne legitimovanou osobou vo vzťahu k účelu vyvlastnenia. To znamená, že súčasne musí byť osobou, ktorá má predmet vyvlastnenia využiť na účel, na ktorý sa vyvlastňuje. Vyvlastnenie je originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. V tomto prípade dochádza k prechodu (nie k prevodu) vlastníckeho práva z vlastníka na navrhovateľa vyvlastnenia (§ 109 ods. 2 prvá veta stavebného zákona). Stavebný zákon neupravuje možnosť vyvlastňovacím rozhodnutím upraviť prechod vlastníctva na inú osobu ako navrhovateľa. Vyvlastňuje sa preto, aby vec nadobudol priamo navrhovateľ vo verejnom záujme a využíval ju v súlade s kogentným účelom vyvlastnenia.

V danom prípade sa navrhovatelia ako fyzické osoby domáhali vyvlastnenia pozemku pre účely miestnej komunikácie podľa § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona. Miestne komunikácie však podliehajú osobitnému právnemu režimu a v zmysle § 2 ods. 3 tretia veta zákona č. 135/1961 Zb. (cestný zákon) v znení neskorších predpisov „plánovanie, prípravu a výstavbu ciest vo vlastníctve obcí a miestnych komunikácií zabezpečujú obce; pri účelových komunikáciách ich zabezpečujú vlastníci a iné oprávnené osoby“. Podľa § 3d ods. 3/ cestného zákona „miestne komunikácie sú vo vlastníctve obce“. Aktívne legitimovaným subjektom vo veciach miestnych komunikácií je obec. Nedostatok aktívnej legitimácie žalobcov v procese vyvlastnenia nie je možné odstrániť zmluvou o uzavretí budúcej zmluvy medzi žalobcami 1/ a 2/ ako navrhovateľmi vyvlastnenia a mestom Trnava z dôvodu, že tieto prevodové zmluvy sú už uzatvárané mimo procesu vyvlastnenia a zabezpečovanie ich vymožitelnosti už nie je v právomoci správneho orgánu, ktorý vyvlastnenie uskutočňuje.

Pokiaľ ide o existenciu verejného záujmu na vyvlastnení pre účely miestnej komunikácie je nevyhnutné zdôrazniť, že verejný záujem vyplýva zo schváleného územného plánu, podľa ktorého výstavbou tejto miestnej komunikácie malo byť zabezpečené prepojenie ulice Pavla Mudroňa s ulicou M. Hella, spôsobom určeným v územnom pláne. Schválený územný plán je záväzný i pre Mesto Trnava a Mesto Trnava je povinné zabezpečiť jeho vymožitelnosť i prostredníctvom vyvlastňovania. V konaní bolo potvrdené, že ďalší účastníci 1/ a 2/ kupovali predmetný pozemok s vedomím, že je určený pre výstavbu miestnej komunikácie. Nedodržaním územného plánu pri výstavbe nových sídelných útvarov, ako je tento, môže dôjsť k živeľnej územnej a stavebnej činnosti, ktorá nie je vo verejnom záujme. Rovnako nesystémové, parciálne zmeny územného plánu môžu narušiť jeho funkčnosť a komplexnosť, čo je v rozpore s verejným záujmom. Územný plán už svojou podstatou a spôsobom schvaľovania predstavuje verejný záujem a dotknuté osoby mali možnosť uplatniť námietky ako účastníci konania. Územný plán zabezpečuje proporcionálny rozvoj súkromných a verejných záujmov v danej lokalite.

Vyvlastnenie je krajným spôsobom riešenia situácie, ktorá vznikla tým, že ďalší účastníci 1/ a 2/ kúpili a nadobudli do vlastníctva pozemok, ktorý bol územným plánom určený ako prístupová komunikácia k stavebným pozemkom žalobcov 1/ a 2/. Keďže mesto nebolo vlastníkom tohto pozemku je zrejmé, že na dosiahnutie súladu s územným plánom bol určený na vyvlastnenie. Žalobcovia 1/ a 2/ sa nachádzajú v situácii, kedy napojenie plánovanej cesty na svoj pozemok objektívne potrebujú. Je nevyhnutné, aby mesto Trnava pred začatím vyvlastňovacieho konania preskúmalo možnosť dohody medzi vlastníkmi

pozemkov navzájom i mestom. V tejto súvislosti senát poukazuje na list právnej zástupkyne ďalších účastníkov 1/ a 2/ zo dňa 13.03.2012 (súčasť administratívneho spisu 17/439), v ktorom navrhujú situáciu riešiť zámenou susediacich pozemkov.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1, 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcom 1/ a 2/ ako neúspešným účastníkom v konaní nevznikol nárok na náhradu trov konania. Občiansky súdny poriadok v správnom súdnictve upravuje vznik nároku na náhradu trov konania iba proti žalovanému správnu orgánu, nie proti žalobcom, ktorí podali žalobu a ňou disponujú. Špecifické postavenie ďalšieho účastníka v konaní spôsobuje, že trovy konania, ktoré mu vznikli znáša zo svojho.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.